

Handläggare: Anders Ödmark
Telefon: 508 05 178
Dnr 100 - 186 - 2009
Sammanträde 21 april 2009

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Underlag till budget för 2010 och inriktning 2011 och 2012

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner underlaget till budget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Leif Spjuth
stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Detta är nämndens underlag till kommunstyrelsen inför dess beredning av förslag till budget för staden åren 2010-2012. I ärendet beskrivs trender, utvecklingstrender, strukturella frågor, större avvikelser samt behov av nybyggnad, ombyggnad m.m. under kommande treårsperiod. Vidare redovisas ur ett lokalt perspektiv prioriteringar och andra synpunkter, som bedöms vara av värde för stadens översiktliga och långsiktiga planering i enlighet med de övergripande mål för staden som fastlagts av kommunfullmäktige.

Bilagor: Blanketter till stadsledningskontoret
Lokalförsörjningsplan med befolkningsprognos

Inledning och beredning av ärendet

Enligt stadsledningskontorets anvisningar ska budgetunderlaget vara kortfattat och övergripande. Trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor, större avvikelser samt behov av nybyggnad, ombyggnad m.m. under kommande treårsperiod (2010-2012) ska beskrivas. Även om tyngdpunkten ligger på år 2010 ska långsiktigheten i stadens planering beaktas. Dispositionen följer anvisningarna.

Ärendet har sammanställts av stadsdelsdirektörens stab. Behandling har skett i förvaltningsgruppen (16 april), pensionärsrådet (xx april) samt handikapprådet (xx mars).

Innehållsförteckning

Kommunfullmäktiges inriktningsmål	3
Ett attraktivt och tryggt stadsdelsområde	4
Förskola	5
Äldreomsorg	6
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	7
Individ- och familjeomsorg	9
Ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder och flyktingmottagandet	12
Stadsmiljö, kultur och fritid	13
Investeringar i parker och grönområden	14
Övriga redovisningar	14

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

- I stadsdelsområdet föreligger brist på arbetsplatser. Förvaltningen arbetar för utveckling av ABC-staden samt fler arbetstillfällen bl.a. i Vinsta och i Lövstaområdet
- Förvaltningen betonar angelägenheten av goda väg- och kollektivtrafikförbindelser inom stadsdelsområdet
- För att öka tryggheten har utformats en gemensam handlingsplan i samverkan mellan stadsdelsförvaltningen, fastighetsägare, föreningar och polis

Kvalitet och valfriheten ska utvecklas och förbättras

- Barns språkutveckling och den mångkulturella förskolan är ett prioriterat utvecklingsområde
- Äldreomsorgen utvecklas för att ge avancerad omsorg i den enskildes hem och därigenom underlätta för den enskilde att bo kvar i ordinärt boende
- Inom äldreomsorgen genomförs utbildning i syfte att öka hemtjänstpersonalens kompetens inom demensområdet samt kost och nutrition
- Ökad tillgänglighet till missbrukarvård för unga vuxna. Detta ökar möjligheter att nå kvinnor, som är mer benägna att söka hjälp i unga år
- Förvaltningen utvecklar samarbetet med arbetsförmedlingen för att erbjuda arbete till personer med lindrig utvecklingsstörning och neuropsykiatriska diagnoser
- Inom individ- och familjeomsorgen prioriteras åtgärder för att genom lösningar i närmiljön ”ta hem” barn och ungdomar från dyra akuta placeringar
- Inom individ- och familjeomsorgens öppenvård utvecklas gruppverksamheter för bl.a. barn till vårdnadshavare med missbruk eller psykisk sjukdom
- Inom socialpsykiatri behövs ytterligare ett stödboende samt övervägs ytterligare ett gruppboende för att underlätta fortsatt hemflyttning
- Medborgares och brukares engagemang och deltagande i stadsdelens utveckling ska vara grunden för det lokala kulturlivet. Förvaltningen verkar aktivt för att de lokala kultur- och föreningsnätverken utvecklas
- Inom fritidsverksamheten kommer även fortsättningsvis att erbjudas trygga öppna mötesplatser i de ungas närområde
- Utvecklingsprogrammet för ledningsgrupp och chefsgrupp som startade 2008 fortsätter under 2009 och 2010
- Särskilda satsningar på chefsförsörjning görs inom förskolan mot bakgrund av att en stor andel av förskolecheferna beräknas avgå med ålderspension inom fem år
- Åtgärder i syfte att minska sjukfrånvaron och öka frisknärvaron har hög prioritet
- Kompetensutveckling anordnas i mångkulturellt arbete. Vid rekrytering av ny personal efterstävas ökad den språk- och kulturkompetens

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

- Förvaltningens strukturerade uppföljningssystem för ekonomistyrning och budgethållning vidareutvecklas genom ökad tyngdpunkt på redovisning av konkreta åtgärder i de lägen där risk för underskott bedöms föreligga.

Ett attraktivt och tryggt stadsdelsområde

Ökat bostadsbyggande och befolkningsutveckling

Inflyttningen till stadsdelsområdet ökar påtagligt och utgörs till stor del av personer från andra kulturer. Befolkningen kommer att uppgå till nästan 64 000 invånare under år 2009 och ökar till ca 65 400 år 2012. Bostadsbyggande sker i hög takt.

Ett väl utvecklat samarbete pågår med både kommunala och privata bostadsföretag kring boendemiljö, trygghet, ungdomsfrågor och service med inriktning på att bryta utanförskap och segregation.

En genomarbetad plan för stadsdelsområdet över infrastruktur, byggande, kommunikationer, service och rekreation utarbetas under planperioden.

Väl fungerande arbetsmarknad

I Hässelby-Vällingby finns betydligt fler invånare i yrkesverksam ålder än arbetstillfällen. Detta medför kraftig utpendling och många pendlar långt till arbetet samtidigt som risken för arbetslöshet ökar för personer med lägre utbildning.

Vinsta företagsområde med ca 2 000 arbetstillfällen har ledig kapacitet och skulle kunna ta emot ytterligare arbetsplatser om exploateringsmöjligheterna utnyttjas fullt ut. En grön hantverksby planeras inom området för att öka dess attraktivitet och antalet arbetsplatser.

Det kommunaltekniska området i Lövsta är värdefullt för industrietableringar, som kan generera arbetstillfällen med sitt strategiska läge vid Mälaren, för t.ex. sjöfart. Detta bör beaktas i samband med den framtida planeringen för Lövstaområdet. Ett mål är att öka nyföretagandet med 250 företag under planperioden.

Goda förutsättningar för näringslivet

Nya Vällingby City har inneburit en fördubbling av handelsytorna, vilket skapar en ökad tillströmning av kunder från både närområdet och områden längre bort.

Av betydelse för näringslivets utveckling är om "Förbifart Stockholm" byggs genom stadsdelsområdet samt hur väl den tvärsektoriella kommunikationen mot Järfälla och Kista kan genomföras. Byggandet av Växthusvägens förlängning är väsentligt för att öka tillgängligheten från i första hand Järfälla. Reservatet för en tvärspårväg i området bör bibehållas.

Det råder konkurrens om mark mellan bostäder och andra ändamål. Det är viktigt att beakta behovet av mark för företagsetableringar så att antalet arbetstillfällen kan öka.

Det är angeläget att befintliga och nya bostäder har goda väg- och kollektivtrafikförbindelser med stadsdelsområdets olika centra och Stor-Stockholms olika noder samt att det finns möjlighet att på ett enkelt sätt nå rekreationsområden. I arbetet med att utveckla trafiksystemet och förbättra framkomligheten tar förvaltningen hänsyn till detta vid samråden med de tekniska förvaltningarna när nya bostadsområden planeras.

Utvecklingen av stadsdelsområdets vattenmiljöer såsom Nälstaån, Räcksta träsk, våtmarker i naturområden samt Mälarens stränder är angelägna frågor.

Tillgänglighet

Arbete med att öka tillgängligheten i stadsmiljön sker löpande enligt Hässelby-Vällingbys tillgänglighetsplan, som omfattar all offentlig mark i gatu- och parkmiljö, som faller under stadsdelsnämndens ansvarsområde. Vid behov genomförs löpande åtgärder i syfte att undanröja enkelt avhjälpta hinder i befintliga verksamhetslokaler.

Trygghet

Ett samlat grepp och kraftfulla åtgärder behövs nu för att öka tryggheten för områdets invånare. Flera initiativ och åtgärder planeras och genomförs i samråd med fastighetsägare polis och andra lokala intressenter. En gemensam handlingsplan med konkreta åtgärder har upprättats för genomförande under de närmaste åren med syfte att öka tryggheten. Det lokala brottsförebyggande rådet deltar i arbetet.

Förvaltningen ska med gemensam finansiering i samverkan med bostadsbolag, SL m.fl. inrätta en samordnarfunktion och undersöker möjligheten att inrätta s.k. medborgarvårdar.

Energieffektivisering

Förvaltningen avser att inventera miljöbelastningen i den egna verksamheten. Detta sker genom att utreda eventuella energiläckage, kontrollera uppvärmningsmetoder, byta till energisparlampor där så är påkallat samt på alla sätt energieffektivisera i syfte att minimera energikostnader och miljöbelastning.

Förskola

I takt med att nya bostäder färdigställs ökar antalet barnfamiljer och efterfrågan på förskoleplatser. Inskrivningsfrekvensen fluktuerar något men närmar sig 90 %. Antalet vårdnadsbidrag har successivt ökat sedan starten men medför inte någon synbar minskning i efterfrågan av förskoleplats.

För att möta det behov som prognostiseras för perioden behövs ca 300 nya platser. Utbyggnadsbehovet är främst koncentrerat till Hässelbygård, Vällingby, Grimsta och Kälvesta.

Parallellt med förskoleutbyggnaden görs fortsatt satsning på familjedaghemsverksamheten och flerfamiljsystem. Samarbetet med stadsdelens enskilda anordnare fortsätter med syfte att lösa det gemensamma uppdraget att anordna förskoleverksamhet för samtliga barnfamiljer som så önskar.

Det ökade intresse av barnomsorg på obekvämt arbetstid har medfört att stadsdelen organiserat former för att möta behovet.

Andelen barn i förskolan med annat modersmål än svenska fortsätter att öka. Medeltalet är nu 51 % i de kommunala förskolorna. Barnens språkutveckling och den mångkulturella förskolan är därför ett fortsatt prioriterat utvecklingsområde under kommande perioden.

I samband med ökad valfrihet får kvalitetssäkring av förskolor och familjedaghem allt större betydelse. En fortsatt satsning på kvalitetsutvecklingssystem görs därför, bland annat inom ramen för projektet ”Utbildning i lokalt kvalitetsarbete”. Ett

indikatormaterial tas fram med syfte att sträva mot likvärdighet i bedömningar av verksamheten.

En av de viktigaste förutsättningarna för att nå verksamhetens mål är att det finns kompetent och utbildad personal. Rekryteringsbehovet av förskollärare är stort. Samverkan med universitet och Lärarhögskolor vidareutvecklas.

Äldreomsorg

Beräknad förändring av antalet äldre i Hässelby-Vällingby framgår av tabellen:

Folkmängd 31 december resp. år enligt utrednings- och statistikkontorets områdesfakta

Åldersgrupp	Antal 2008	Prognos 2012	Prognos 2017
65-79	6 197	6 645	7 189
80-89	3 144	2 793	2 262
90-	516	664	695
Summa 65 och äldre	9 857	10 102	10 146

Erfarenhetsmässigt ökar efterfrågan på *gruppboende* för personer med demenssjukdom för dem som är äldre än 90 år. Detta gäller även för personer som närmar sig 90 år i åldersgruppen 80-89 år. Eventuellt ökat behov av demensboende kan tillgodoses genom omdisponering inom stadsdelsområdets befintliga vård- och omsorgsboenden.

Efterfrågan på *hemtjänst* förväntas minska för gruppen 80-89 åringar men öka för gruppen 65-79 år. Sammantaget förväntas behovet av hemtjänst att öka något under planperioden. Efterfrågan på platser i servicehus förväntas inte öka under planperioden. Stadsdelsområdets servicehus har redan i dag tomma lägenheter varför en översyn bör göras.

Valfrihetsmodellen för vård- och omsorgsboende, som trädde i kraft den 1 juli 2008, har inneburit viss utflyttning från stadsdelsområdet. Ett mindre antal personer, från angränsade stadsdelar, har flyttat till Hässelby-Vällingby. För närvarande har stadsdelen ett överskott av platser i vård- och omsorgsboende med somatisk inriktning. Det är ännu för tidigt att dra några slutsatser men vid fortsatt överskott bör en översyn göras. Införandet av kundval för dagverksamhet kan innebära ökade färdtjänstkostnader på grund av stadsdelens geografiska läge.

Stadsdelens äldreomsorg utvecklas för att ge avancerad omsorg i den enskildes hem för att den äldre och dennes närstående ska känna sig trygga med att bo kvar i ordinärt boende. Utbildningen för att höja hemtjänstpersonalens kompetens inom demensområdet samt kost och nutrition fortsätter med stöd av projektmedel.

Ersättningssystemet för hemtjänst är inte anpassat till de nya riktlinjerna. När man som handläggare ger ut faktisk tid till kund kan det skapa problem för utförarna som har såväl gångtid som tid för dokumentation runt ärendet. Om den beviljade tiden ligger i taket på en ersättningsnivå finns det ingen möjlighet för utförarna att få ärendet och ekonomin att balansera. En höjning av ersättningsnivån behövs om faktisk tid ska ges till kund.

I början av 2009 startar en öppen dagverksamhet för äldre i Vällingby. Samarbete sker med frivilligorganisationer och pensionärsorganisationer för att finna former

för verksamheten. Alla äldre inom stadsdelsområdet är välkomna att delta i dagverksamheten för att umgås och träffa andra samt delta i de aktiviteter som anordnas. Tidigare finns Friskvårdscentrum som är tillgänglig för alla över 60 år. Stadsdelsförvaltningens organisation för kvarboendestöd - fixartjänst, anhörigstöd, arbetsmiljökonsulent och heminstruktörer - kommer att lokaliseras till gemensamma lokaler med dagverksamheten i Vällingby. En visningsmiljö med tekniska och "vanliga" hjälpmedel som underlättar för äldre kommer att finnas. De äldre och deras anhöriga samt personal får rådgivning och handledning. Utbildningar som riktar sig mot alla som arbetar runt de äldre i stadsdelen kommer att anordnas.

Driften av Skolörtens vård- och omsorgsboende kommer under planperioden att upphandlas. Råcksta vård- och omsorgsboende övergick efter upphandling till Carema vård- och omsorg AB under 2008. För Hässelgårdens vård- och omsorgsboende planeras för ombyggnad för att motsvara arbetsmiljöverkets krav. Hässelgården kommer därför inte att upphandlas förrän ombyggnationen är klar.

Vid överlämnande av driften kan övertalighet uppstå om personalen tackar nej till att följa med till entreprenören. Förvaltningen arbetar aktivt med att ge en positiv information om entreprenaddrift och om stadens nya omställningsavtal.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Valfrihet

Valfrihetsmodellen för boende och daglig verksamhet träder i kraft den 1 juli 2009. Då det är brist på boende är det tveksamt om det blir några större förändringar för byte av bostad. När det gäller daglig verksamhet kan reskostnaderna öka om brukarna väljer daglig verksamhet långt från bostadsorten.

Uppföljning

Under 2008 och 2009 har alla särskilda boenden och dagliga verksamheter upphandlats med undantag av en gruppbostad på grund av att den inte har fullvärdiga lägenheter. Det innebär att verksamhetsuppföljningen måste utvecklas och förändras eftersom stadsdelsnämnden har skrivna avtal med olika vårdgivare.

Övertalighet

Under 2008 och 2009 har två verksamheter avvecklats och 15 har konkurrensutsatts. Majoriteten av personalen har nyttjat möjligheten att begära tjänstledigt i sex månader. Verksamhetsförändringarna gör att förvaltningen räknar med ökad övertalighet under perioden.

Arbete

Behovet av lönearbete har ökat för personer med lindrig utvecklingsstörning och neuropsykiatriska diagnoser. Det behövs fler aktörer och ytterligare verksamhetsformer, som med stöd av t.ex. coachning och andra insatser kan ta emot personer med olika typer av funktionsnedsättning på arbetsmarknaden. Genom ökat samarbete med arbetsförmedlingen förmedlas kunskapen om målgrupperna som på sikt kan leda till fler lönearbeten.

Samtidigt som samarbetet med Arbetsförmedlingen utvecklas måste stadsdelens egna dagliga verksamheter fortsätta att utvecklas. Astrakans dagliga verksamhet är en stor verksamhet med flera olika inriktningar bl.a. en servicegrupp där brukarna

har arbetsuppgifter inom stadsdelsförvaltningen. Containererrättans dagliga verksamhet började under 2008 att bygga upp nätverk med privata företag och inom kommunen för att på så sätt få arbetsuppgifter till brukare med neuropsykiatrisk diagnos.

Boendeplanering

De flesta, som bor i stadsdelsförvaltningens gruppbestäder, är födda i Sverige. Kontakt kommer att tas med föreningar, brukare samt anhöriga eller ställföreträdare till personer som har rätt till boende enligt LSS och är födda utanför Norden för en dialog om framtida behov av boende.

Dialogen med anhöriga till personer som har rätt till bostad enligt LSS fortsätter. Avsikten är att fortsätta bjuda in till informationsträffar utifrån anhörigas önskemål och intressen. Syftet med träffarna är bl.a. att informera om vilka byggprojekt som är under planering men också få höra vilka önskemål och planer anhöriga har. Utifrån inventering av framtida behov av boende och synpunkter, som framkommit vid informationsmötena, fortsätter förvaltningen att verka för att gruppbestäder och servicelägenheter inrättas i aktuella nybyggnadsprojekt. Vällingby-området med bra kommunikationer är särskilt intressant även med hänsyn till möjligheterna att rekrytera personal.

Under planperioden kommer förvaltningen att bygga upp boendestöd till personer med lindrig utvecklingsstörning och personer med neuropsykiatriska diagnoser.

Ny teknik

Vid nyproduktion av gruppbestäder och dagliga verksamheter ska alltid övervägas möjligheten att ”bygga in” ny tekniska lösningar redan från början. Avdelningen ska vara aktiv och följa med i den tekniska utvecklingen utifrån brukarnas behov av ny teknik som kan underlätta den enskildes vardag.

Enheten för personligt stöd kommer att utveckla användningen av datateknik för att bättre ta tillvara personalens resurser och för att säkerställa att brukarna får de timmar de har beviljats.

Kvinnofrid

Kompetensutveckling om våld mot kvinnor ska vara kontinuerlig och hållas aktuell. Genom att höja kunskapsnivån blir utsatta kvinnor bättre uppmärksammade och får rätt hjälp. Barnens situation bör särskilt uppmärksammas.

Bemötande

Bemötande bygger bl.a. på kunskap, värderingar, inlevelse och samarbete. För att genomföra förändringar och utveckla verksamheter är det därför viktigt med en kontinuerlig dialog i personalgrupperna och genom dialog på brukar- och anhörigmöten ta tillvara brukares och anhörigas kunskap och erfarenhet.

Individ- och familjeomsorg

Barn och ungdom

Antalet anmälningar till Barn- och ungdomsenheten har mellan år 2007 och 2008 ökat med 12 % från 1 428 till 1 600. Även året innan var ökningen 12 %.

Antalet barn som är föremål för heldygnsplaceringar har ökat påtagligt under 2008 och trenden står sig även under januari och februari 2009. Tidigare var de vanligt med ca 20 placeringar per år. Under 2008 uppgick antalet till 34.

Anledningen till ökningen av såväl anmälningar som placeringar är att familjer med svår problematik har ökat i stadsdelen. Många familjer har flyttat in från Jär-vastadsdelarna och många har kommit som flyktingar med anknytning till redan boende i Hässelby-Vällingby.

En grupp barn som ibland ej kan bo kvar hemma, är de barn som kommit till Sve-rige ett antal år efter föräldrarnas ankomst. Relationsproblem uppstår och de är svårslösliga p.g.a. att man varit åtskilda ifrån varandra under en längre period och har svårt att återanknyta. Många ensamkommande flyktingbarn har också flyttat in under 2008. Ett stort antal ungdomar har missbruksproblem och gör sig skyldiga till brott. Vanligt är rån mot jämnåriga. Polisanmälningarna p.g.a. familjevåld har ökat påtagligt, samt barn som uppger sig bli slagna av föräldrarna.

Under 2008 genomfördes den s.k. BUSS-utredningen som jämför olika stadsdelars förhållanden inom barn- och ungdomsverksamheten. Utredningen visar att Hä-s-selby-Vällingby tar emot flest barnavårdsanmälningar i hela staden. Majoriteten av anmälningarna kommer från polisen och även där ligger Hässelby-Vällingby i topp. Utredningen visar även att den verkliga sociala tyngden i stadsdelen är långt större än det beräknade sociala indexet.

Inflyttningen av familjer med svår problematik kommer sannolikt att fortsätta un-der kommande treårsperiod. Det är av största vikt att stadsdelsförvaltningen har resurser att möta de behov som uppkommer och kan vända den pågående utveck-lingen. De senaste årens socioekonomiska förändringar i stadsdelen har börjat få genomslag i resursfördelningssystemet men fortfarande finns en eftersläpning och sannolikt saknas variabler som helt fångar in förändringarna på ett bra sätt.

Under 2009 sker en förstärkning av utredningsresurserna inom förvaltningens Barn- och ungdomsenhet i och med att sex ytterligare socialsekreterare anställts under vintern. Även arbetsledningen förstärks med två nya gruppleddare och en tillkommande enhetschef.

Öppenvården inom barn och ungdom

Intensivvårdsprojektet (f.d. ProjektEtt) är numera implementerat i verksamheten. Gruppverksamheten kommer att fortsätta att utvecklas. Målgrupper är bl.a. barn till missbrukare och psykiskt sjuka. Barn som har bevittnat våld erbjuds egen kris-bearbetning.

Regeringen har aviserat ekonomiskt stöd riktat till tonårsföräldrar gällande föräld-rautbildning och nätverksarbete för att stärka dem i föräldrarollen. Det kan komma att påverka arbetet under kommande år.

Öppenvårdsenheten har fått medel från Länsstyrelsen till barngruppsverksamhet tillsammans med Bromma stadsdelsförvaltning. Ytterligare medel kommer att sökas från Länsstyrelsen avseende projektets år 2. I framtiden kommer Bromma och Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltningar att gemensamt bedriva gruppverksamhet.

Det ökade antalet anmälningar och den ökande problemtyngden medför att arbetsmängden ökar även inom öppenvården. Behovet av aktiva förebyggande insatser bedöms öka under kommande år, inte minst i syfte att undvika dyra placeringar. Det är viktigt att avsätta resurser för att "ta hem" barn och ungdomar från dyra akuta placeringar och i stället hitta lösningar på hemmaplan tillsammans med familjerna.

Socialpsykiatri

Brukargruppen har inte ökat under 2008. En viss ökning kan förväntas under prognosperioden 2010-2012 beroende på beräknad befolkningsökning. Gruppen unga och personer med barn blir vanligare, likaså personer med diagnosen posttraumatiska stressyndrom. Hässelby-Vällingby ligger mycket högt, jämfört med andra stadsdelar och övriga kommuner i Stockholms län, när det gäller andel av befolkningen som under perioden 1997-2004 fick diagnosen psykos och hade kontakt med landstingets psykiatri under året 2003.

Det totala antalet långtidsboende på hem för vård och boenden (HVB) minskar medan antalet personer som placeras för kortare tid ökar. Trenden är att de sammanlagda kostnaderna för placeringar minskar. Bidragande faktorer är förvaltningens strävan att köpa platser med lägre dygnskostnad samt att kostnaderna vid nyplaceringar delas med landstinget enligt samverkansöverenskommelsen mellan landstinget och staden.

Hemflyttning till stadsdelsområdet sker genom omdisponering av befintliga lägenheter vid de särskilda boendena, stödboende och träningslägenheter, och ett flexibelt utnyttjande av enhetens samlade resurser. Fortsatt hemflyttning förutsätter ytterligare ett samlat stödboende med individuellt utformade stödinsatser samt övervägande om eventuellt ytterligare ett gruppboende samt fortsatt god tillgång till tränings- och försöklägenheter. Två lägenheter i nyproduktion i Vällingby kopplas som s.k. satellitboende till Bräcke gatans stödboende under 2009. Planering finns även för ett stödboende med 8-10 lägenheter i Johannelund där byggstart senare lags till 2010-2011.

Förberedelser för upphandling pågår för gruppboendena och ett stödboende, där verksamhetsövergång planeras ske i slutet av 2009.

	Personer som bor i hem för vård och boende	Hemflyttade under året	Nyplacerade under året
2005	42	10	5
2006	33	8	9
2007	34	10	6
2008	30	5	7

Hemlöshet

Utvecklingen av antalet hemlösa personer i Hässelby-Vällingby framgår av tabellen nedan och arbetet fortsätter med oförändrad inriktning.

År	2008	2006	2004
Antal hemlösa	138	187	210

Förhindra vräkningar

Kopia av varningsbrev som tillställs den boende om att uppsägning kan bli nödvändig sänds även till förvaltningen för kännedom. 2008 inkom det 397 varningsbrev. Året dessförinnan inkom 413 brev. Förvaltningen är alltid närvarande vid verkställda avhysningstillfällen tillsammans med kronofogden. År 2008 uppgick antalet verkställda avhysningar till 17, vilket innebär en minskning med nio jämfört med 2007. Det framgångsrika arbetet med att förhindra vräkningar fortsätter under planeringsperioden och resurser måste avsättas för detta.

Missbruk

Bland yngre missbrukare (under 35 år) är narkotika vanligast. I de äldre grupperna är det alkohol som dominerar. Andelen genomförda ASI-intervjuer är hög och målet är att så många klienter som möjligt ska bli föremål för sådana strukturerade arbetsmetoder. ASI-intervjuerna fungerar som ett bra underlag för fortsatt metodutvecklingsarbete.

Personer med en långvarig problematik av missbruk, ofta i kombination av hemlöshet, psykiatriska och fysiska diagnoser, är resurskrävande. Långvariga placeringar på institutioner med specialistkompetens finns i några fall men till största delen är dessa personer placerade på stödboenden för att lindra de besvär och funktionsnedsättningar ett långvarigt missbruk för med sig. Nya former av boenden kommer att behövas och arbetsmetoder för att möta behov i form av daglig tillsyn och ett värdigt bemötande. Ett daghärbärge finns i stadsdelsområdet sedan 2005 och driften finansieras med externa medel.

Förvaltningen har utvecklat arbetsmetoder för att öka tillgängligheten till missbrukarvården för unga vuxna (18-25 år) genom riktade uppsökande kontakter och snabb hantering vid ansökningar om vård och behandling. Utvecklingsarbetet har varit framgångsrikt och har pågått sedan 2006. Arbetet har genomförts med stöd av medel från Länsstyrelsen och har integrerats i den ordinarie verksamheten. En slutrapport kommer att färdigställs under våren 2009. Att nå unga vuxna är angeläget då det ger lägre framtida kostnader genom minskad rekrytering till långvarigt missbruk. Det ökar även möjligheten att nå kvinnor, som är mer benägna att söka hjälp i unga år.

Kvinnofrid

Kvinnor som utsätts för våld i nära relation har ökade möjligheter att få skydd och stöd av socialsekreterare med särskild kompetens inom området. Dessa verkar för närvarande inom det Kvinnofridsteam som finns i stadsdelsområdet. Hjälp till den utsatta kvinnan och i förekommande fall även hennes barn, har blivit tryggare och mer rättssäker.

I Västerort pågår ett utvecklingsarbete sedan 2007 genom projektet relationsvåldscentrum (RVC) i nära samarbete med bl.a. polisen. Detta arbete fortsätter under planperioden. Förvaltningen bedömer att resurser behöver prioriteras för detta arbete, antalet anmälningar och ansökningar ökar och statistiken visar höga siffror för stadsdelen inom RVC.

Ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder och flyktingmottagandet

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad

Socialbidragsutvecklingen har en stark koppling till den ekonomiska konjunkturen. Sedan hösten 2008 har antalet bidragsberoende hushåll i stadsdelen åter igen börjat öka. Per den 28 februari 2009 uppgick antalet aktuella hushåll till 996. Den ökande arbetslösheten förväntas resultera i större antal försörjningsstödshushåll och ökade kostnader för ekonomiskt bistånd. Förvaltningen måste ha beredskap för detta och ha möjlighet att anpassa personalstyrkan när antalet klienter blir fler.

Många arbetstagare har valt att inte tillhöra någon A-kassa. Detta gör att fler arbetslösa än under tidigare perioder av hög arbetslöshet kommer att bli hänvisade till försörjningsstöd för sin försörjning.

Försäkringskassan har fått tydliga mål att minska sjukskivningarna och sjukersättningen. Ersättningsformen tillfällig sjukersättning har helt tagits bort. De tydliga målen och de strikta reglerna medför att personer som inte förmår att genomföra arbetsrehabilitering i önskad takt kommer att förlora sin ersättning och därigenom hänvisas till socialtjänsten. Möjligheten för klienter att övergå från försörjningsstöd till sjukersättning kommer att minimeras. För att kunna möta detta krävs att förvaltningens kompetens inom området utökas. En hållbar samverkan med övriga aktörer behöver tillskapas.

En ökande andel av stadsdelens befolkning är inflyttad från länder utanför Norden, vilket medför ökat behov av service på olika språk och kulturell kompetens hos förvaltningens personal.

Ett arbete för att utveckla och utöka arbetsträningen i Vinsta pågår. Troligen behöver förvaltningen ha tillgång till en förtroendeläkare eller motsvarande kompetens som kan bistå i bedömningen av medicinska underlag.

Flyktingmottagning

Flyktingmottagandet påverkas av omvärldshändelser och förändringar i lagstiftningen. Under 2008 har antalet nyanlända flyktingar med uppehållstillstånd stadigt minskat och personalstyrkan inom mottagningen har anpassats därefter. Förvaltningen undersöker för närvarande möjligheten att samordna flyktingmottagandet med Rinkeby-Kistas och Spånga-Tenstas gemensamma mottagning i Kista.

Förvaltningen måste ha en flexibel organisation med möjlighet att relativt snabbt anpassa personalstyrkan till antalet flyktingar. Regeringen kommer under våren 2009 att tillkännage hur flyktingmottagandet ska organiseras i framtiden. Det är i dagsläget oklart vilken roll som kommunerna kommer att ha.

Stadsmiljö, kultur och fritid

Det sker stora förändringar i stadsmiljön med många byggnationer av bostäder och bostadskomplement. Vällingby-Råcksta (ABC-staden) genomgår en stor förnyelseprocess med bl.a. det nya Vällingby City och omfattande bostadsexploateringar.

Vid exploateringar tas till stor del befintliga ytor för lek och idrott i anspråk, vilket tillsammans med den stora inflyttningen av barn i området innebär att nya lekplatser och bollplaner måste anläggas i anslutning till de nya bostäderna. I vissa bostadsområden pågår generationsväxling och i andra förekommer problem av social karaktär. Det medför att det finns stora behov av förbättringar i den yttre miljön.

En lokal parkplan har upprättats och används som ett planeringsinstrument för utveckling av parkmiljöarbetet.

Kultur inklusive medborgardialog och integration

Medborgares och brukares engagemang och deltagande i stadsdelens utveckling ska vara grunden för det lokala kulturlivet. Förvaltningen verkar aktivt för att de lokala kultur- och föreningsnätverken utvecklas. Det sker genom medborgardialog och processinriktat arbete som bygger broar mellan generationer och mellan olika intressen och etniska grupper. Särskilt uppmärksammas Smedshagen, Hässelbygård och Grimsta, där lokala arbetsgrupper verkar utifrån ett mångkulturellt synsätt för att främja delaktighet. Prioriterade för kulturinsatser är ungdomar, unga vuxna och ovana kulturkonsumenter.

Genom riktade kommunikations- och aktivitetsinsatser verkar förvaltningen för att befintliga och nya nätverk samverkar i planering och genomförande av olika arrangemang. En s.k. skulpturpark planeras via medborgardialog i Hässelby Gård.

Utifrån ett mångfaldsperspektiv verkar förvaltningen i samverkan med bostadsföretag, kulturförvaltningen, föreningar m.fl. för att tillgängliga kulturella mötesplatser skapas för möten över gränser. Planen är att ett allaktivitetshus med bibliotek ska öppnas 2010 i Hässelby Gård.

Fritid

Hässelby-Vällingby är en stadsdel med stor andel barn och unga. Även fortsättningsvis kommer att erbjudas trygga öppna mötesplatser i ungas närområde genom parklekar och fritidsgårdar - en öppen verksamhetsform dit barn och ungdomar kan komma och gå som de önskar. Verksamheter och förening ska vara lyhörda för ungas egna innovativa fritidsintressen, vara flexibla och känna av aktuella trender.

Ett nyskapande aktivitetsutbud erbjuds - såsom musikprofilering på fritidsgårdarna, dirtbikepark, inline, skate samt djurhållning i parklekarna. Ungas egna intressen inspirerar till att pröva på nya aktiviteter.

Fritidsverksamheterna ska vara inkluderande, verka främjande och förstärka det sunda och på det sättet motverka droger och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer. En öppen atmosfär ska råda där tydliga vuxna fritidsledare agerar förebilder.

Ungdomar inspireras till att delta i planering och genomförande av olika samverkansarrangemang. En särskild satsning på unga vuxna ska ske genom det planerade allaktivitetshuset.

Den uppsökande och förebyggande fältverksamheten samverkar med polis, skola, socialtjänst, föreningar, fritidsgårdar m.fl. Fältassistenterna bygger relationer med unga och rör sig i de miljöer som unga finns. Fritidsverksamheterna för barn och ungdom drivs via entreprenadavtal och upphandlas på nytt 2010.

Investeringar i parker och grönområden

En del parkinvesteringar fördelas direkt till stadsdelsnämnderna med hjälp av fördelningsnycklar. En större del av tillgänglig investeringsvolym fördelas efter ansökan. Under planperioden söker nämnden investeringsmedel för följande projekt i prioriterad ordning:

1. Engelska parken i Hässelby Gård.	1,0 mnkr 2010. 0,8 mnkr 2011.
2. Ny lekplats i Nälsta	1,0 mnkr 2010. 2,0 mnkr 2011. 1,5 mnkr 2012.
3. Vattentrappa vid Lövsstabadet	0,8 mnkr 2010. 2,0 mnkr 2011. 2,0 mnkr 2012.
4. Utveckla strandbaden 4 stycken	1,0 mnkr 2010. 0,8 mnkr 2011. 1,2 mnkr 2012.
5. Utveckling av Strandliden och dess strandpromenad	1,5 mnkr 2010. 1,0 mnkr 2011. 1,0 mnkr 2012.
6. Strandpromenad mellan Lövssta och Riddersvik	2,0 mnkr 2010. 3,0 mnkr 2011. 2,0 mnkr 2012.
7. Program för utveckling av Nälsta stråket	0,4 mnkr 2010. 1,0 mnkr 2011. 3,0 mnkr 2012.

Kompletterande underlag per investeringsobjekt lämnas i särskild ordning till exploateringskontoret.

Övriga redovisningar

Ekonomiska bedömningar

Systematiskt arbete för ekonomistyrning och budgethållning

Inom förvaltningen upprättar alla enheter genomarbetade ekonomiska planer samt fullföljer ekonomistyrningen fortlöpande med noggrann uppföljning och analys. Det innebär att cheferna regelbundet redovisar väl underbyggda prognoser på årsutfallet och att prognosernas tillförlitlighet granskas av förvaltningen. Om risk föreligger för underskott ställs uttalade krav på konkreta åtgärder.

I verksamhetsplanen budgeteras även prestationer och nyckeltal för merparten av verksamhetsområdena. I direkt anslutning till den ekonomiska rapporteringen sker fortlöpande redovisning av prestationsutvecklingen och årsprognos kan därför göras även av nyckeltalen.

Resursutnyttjande för god hushållning och effektivitet

Inom staden pågår centralisering av vissa administrativa uppgifter. Stadsdelsförvaltningen undersöker möjligheter att finna gemensamma kostnadseffektiva lösningar.

Effektiv lokalförsörjning eftersträvas. Lokalförsörjningsplanen (bilaga) har genomgått granskning och samrådsförfarande med förvaltningens samtliga avdelningar och utgör ett väl genomarbetat underlag för fortsatta lokalrationaliseringar.

Ekonomiska förutsättningar för omsorg om personer med funktionsnedsättning

Det resursfördelningssystem som infördes 2008 för omsorg om personer med funktionsnedsättning har för Hässelby-Vällingby inneburit minskning i den del som avser verksamheter med prestationsrelaterad medelstillsdelning. Förvaltningen ser betydande svårigheter att finansiera verksamheten även om omfördelning av medel görs från andra verksamhetsområden.

En särskild problematik föreligger genom att privata utförare med specialiserad verksamhet etablerat gruppboendestäder i stadsdelsområdet. Kostnaderna för boendet ligger på högre nivå än den medelstillsdelning som enligt resursfördelningssystemet tillfaller stadsdelsnämnden som schablonbelopp. De personer, som får plats vid berörda enheter, kommer i huvudsak från andra stadsdelsnämnder medan kostnadsansvaret åvilar Hässelby-Vällingby. Stadsdelsnämnden ser detta som ett icke oväsentligt systemfel, som medför ekonomiska svårigheter. Det nya resursfördelningssystemet medgav att nämnden endast övergångsvis kompenseras för halva den merkostnad som uppkommer. Det rimliga vore en permanent lösning som kompenserar för hela merkostnaden.

Jobbtorgen och budget för ekonomiskt bistånd och flyktingmottagande

Den medelstillsdelning för ekonomiskt bistånd, som ligger till grund för nämndens budget och planeringsnivåerna 2010-2012, bygger på förutsättningen att insatserna vid jobbtorgen kommer att innebära att fler personer går från bidragsberoende till försörjning genom eget arbete.

Finansieringsförutsättningar för stadsmiljöverksamheten

Under år 2007 genomfördes en översyn av fördelningsnyckeln för stadsmiljöverksamheten. Den av kommunfullmäktige antagna fördelningsnyckeln innebär för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd - liksom för övriga tre stadsdelsnämnder i Västerort - att resurstillsdelningen successivt minskar. För Hässelby-Vällingby uppgår minskningen fram till år 2011 till ca 20 procent.

Eftersom förvaltningen bedömer att det föreligger begränsade möjligheter att under kommande år överföra resurser till stadsmiljöverksamheten från andra verksamhetsområden, behöver vidtas åtgärder för rationalisering och effektivisering. Det kan inte uteslutas att sådana åtgärder medför negativa konsekvenser för kvaliteten på parkdriften.

Personal*Ledarskap*

Utvecklingsprogrammet för ledningsgrupp och chefsgrupp, som startade 2008, fortsätter under 2009 och 2010. Inom ramen för programmet har förvaltningen formulerat en ledarskapspolicy och arbetar nu med en medarbetarpolicy. Vid sidan om ledarskapsutbildningen kommer utbildning för alla chefer att genomföras under året inom områdena personal, ekonomi, arbetsmiljö, kommunikation och rehabilitering m fl.

Hässelby-Vällingby befinner sig liksom övriga i staden i en omstruktureringsprocess då ett stort antal verksamheter konkurransutsätts. Detta ställer krav på ledarskapet. Utbildning i att leda i förändring och avveckling är ett angeläget område.

Särskilda satsningar på chefsförsörjning inom förskolan genomförs mot bakgrund av att två tredjedelar av förskolecheferna beräknas avgå med ålderspension inom fem år.

Sjukfrånvaro

Förvaltningen har ett högt sjukfrånvarotal med ett genomsnitt på 10,5% för 2008. Sjukfrånvarotalet har de senaste åren legat på ungefär samma nivå och för att åstadkomma en sänkning krävs ökade insatser för hälsoarbetet. Under våren 2009 söker förvaltningen projektmedel från staden för att tillsammans med Rinkeby-Kista få resurser till en gemensam insats. Med företagshälsovården som partner, ett 30-tal utbildade hälsocoacher och medvetna chefer kommer förvaltningen att öka satsningen på hälsofrämjande arbete. Det friska ledarskapet innebär att ta upp hälsofrågor i medarbetarsamtal, på arbetsplatsträffar och i andra sammanhang i enlighet med stadens nya samverkansavtal och förvaltningens samverkansöverenskommelse.

I det dagliga arbetet för alla chefer måste arbetet med en aktiv rehabilitering och andra insatser som medverkar till ett gott arbetsklimat fortsätta. Det är viktigt att stärka det hälsofrämjande perspektivet i det systematiska arbetsmiljöarbetet, att ta fasta på friskfaktorerna på arbetsplatsen och att öka medvetenheten om hälsa och förutsättningar för hälsa.

En önskad effekt av arbetet med Vision 2030 är att medarbetarna känner större arbetstillfredsställelse bl.a. genom att en vi-känsla och ett gemensamt förhållningssätt skapas. Detta väntas även leda till att sjukfrånvaron minskar.

Inför 2009 fick alla enheter i förvaltningen kartlägga sin sjukfrånvaro och formulera handlingsplaner med åtgärder för att sänka sjukfrånvaron. En mångfald allmänt hälsofrämjande åtgärder kunde sammanställas utifrån handlingsplanerna, liksom åtgärder vid korttidsfrånvaro och rehabilitering. Planerna kommer att följas upp kontinuerligt under 2009.

För att ytterligare stödja cheferna i deras rehabiliteringsansvar och för att effektivisera arbetet samordnar personalavdelningen särskilda rehabiliteringsmöten på förvaltningen med Försäkringskassan och företagshälsovården.

Det är inom *äldreomsorgsavdelningens* yrkesgrupper som de högsta sjukfrånvarotalen finns – i genomsnitt 12,4% (hemtjänsten 14,5%) för 2008. Avdelningen har anslutit sig till MedHelp fr.o.m. den 1 februari 2009.

Äldreomsorgen har enheter som befinner sig i en omställningsprocess på grund av verksamhetsövergång till annan utförare. Erfarenheten är att personer som avstår från rätten att följa med till nya vårdgivare ofta är personer med sjukfrånvaroproblematik.

Avdelningen för Omsorg om personer med funktionsnedsättning kommer att arbeta med fokus på arbetsbelastningen för vård- och biståndsbedömarna, vilka kommer att få fortsatt grupphandledning för stöd i bl.a. förhållningssätt till brukare och anhöriga.

Kompetensförsörjning

För närvarande har 82,7% av omsorgspersonalen inom äldreomsorgen grundutbildning. För att nå målet att all personal har grundutbildning behöver Hässelby-Vällingby utbilda 15 % av omsorgspersonalen på Skolörtens vård- och omsorgsboende och 36 % inom hemtjänsten vilket motsvarar 70 personer. Skolörten och hemtjänsten arbetar med kompetensutvecklingsplaner för att nå målet. Äldreomsorgsavdelningen genomför en kompetensinventering av alla medarbetare.

Inom *avdelningen för Omsorg om personer med funktionsnedsättning* har man börjat arbeta med Kompetenstrappan för personliga assistenter och den beräknas vara helt genomförd under treårsperioden. För att höja kompetensen planeras att tillsvidareanställa endast utbildad personal och att utbilda redan anställd utbildad personal upp till basnivå för vårdare. För vård- och biståndshandläggarna ska Kompetenstrappans innehåll ses över.

Förskoleavdelningen har ett stort behov av att öka andelen högskoleutbildade pedagoger för att höja den pedagogiska kompetensen och klara den fortsatta utbyggnaden inom förskoleverksamheten.

Samtliga förskolor arbetar aktivt för att ta emot fler studenter från lärarutbildningarna och samarbetet med högskolorna för att utveckla den verksamhetsförlagda delen av utbildningen fortsätter. Samverkan med såväl Stockholms Universitet som Södertörns högskola fortsätter att utvecklas. Barnskötare som vill utbilda sig till förskollärare uppmuntras att söka de kombinationsutbildningar som högskolorna erbjuder, där yrkeserfarenheten räknas som en del av utbildningen.

Inom *individ- och familjeomsorgen* är personalomsättningen inom vissa verksamheter hög och inriktningen är att försöka minska denna. Till barn- och ungdomsenheten har nyrekryteringar gjorts för att öka utredningskapaciteten under vintern 2009. Senare kommer även arbetsledningen att förstärkas. Detta görs med anledning av det ökande antalet anmälningar. Förvaltningen är positiv till och ser gärna att personal prövar arbeten inom andra avdelningar eller enheter.

Det blir alltmer vanligt att klienter inom socialpsykiatri efter utredning omfattas av neuropsykiatriska diagnoser. Detta medför förändrat arbetssätt och behov av kompetensutveckling och nya typer av insatser. Förvaltningen har tillsammans med sex andra stadsdelsförvaltningar, landstinget och Ekerö kommun beviljats projektmedel från Socialstyrelsen för att förstärka kompetensen bland personal som i sitt arbete kommer i kontakt med personer med psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning.

Mångkulturellt arbete. Inflyttningen av familjer med utomnordisk härkomst beräknas fortsätta att öka under planperioden. Förvaltningen eftersträvar vid rekrytering av ny personal att öka den språk- och kulturkompetens som behövs. Kvinnofridsteamet har i början av 2009 med stöd av medel från Länsstyrelsen, genomfört en utbildning i hedersrelaterade frågor som riktat sig till all personal inom individ- och familjeomsorgen. Ökade kunskaper inom detta område är nödvändigt för framtiden.

IT-utveckling

Ökad standardisering och centralisering genomförs inom IT i staden genom upphandlingen och införandet av gemensam IT-service (GS-IT). Nya drifts- och organisationsformer utvecklas. Administrativa processer, t.ex. inom inköps- och behörighetsadministrationen, effektiviseras genom införandet av nya IT-system. IT-stödet till stadsdelens olika verksamhet förbättras fortlöpande genom utvecklande av befintliga och nya IT-system.

Webbtekniken utnyttjas i högre grad både i det interna arbetet och för extern information samt som ett stöd för valfrihetsinsatserna. Interaktiva webblösningar utvecklas och används i kommunikation med medborgarna. Flera s.k. e-tjänster startas de närmaste åren och via webbplatsen. E-tjänsterna utvecklas framför allt av staden centralt men anpassas till stadsdelsförvaltningens verksamhet.

Stadsdelsförvaltningarnas krav och förbättringsförslag avseende IT-utveckling formuleras och kanaliseras genom *utvecklingsmodellen*, som är stadens organisation för att arbeta med verksamhetsutveckling med hjälp av IT.